

صاحبی ، مدیری ، محرری :

ظاهر المولوی

آبونه بدلی :

سہ لکے ۱۰۰ غروش

آلنی آیلنی ۵۰ «

اوج آیلنی ۲۵ «

مختل

۱۳۳۸

ادارہ خانہ سی :
شوزادہ باشندہ (تعالی اسلام)
جمیعی صہ کز عمومی

صہ کز توزیعی :
باب عالی جادہ سندہ اتحاد
تجارت کتب خانہ سی

اسلامک نفقہ خادم مقالات
مع التشر قبول و درج اولونور

دینی ، علمی ، ادبی ، اجتماعی و سبیلک شہری مجموعہ اسہوہ در

فی ۷ بوجوق غروش

(۱۳۳۸ ذی الحجہ سنہ مخصوص نسخہ)

عدد : ۶

مندرجات :

مختل دینی و علمی : فرضیت حج ، وقفہ صرفات ، بر آیت کریمہ مناسبتیہ ، دین اسلامک واضی ، حکمت تشریع

مختل تاریخی : بویوکلر سزدن مابعد ، معتقدات جاہلیہ

مختل ادبی : صہب رومانلری ، مناجات ، ذبح اسماعیل ، غنی کشمیری ، مختلک تاریخ انتشاری

مختل اجتماعی : تعالی اسلام جمعی و اجرا آئیلہ بیاننامہ لرندن بعضلری

تبریک و تشکر

عید سعید اضیحاںک بالجملہ اخوان دین حقندہ متیمن و دولت و ملتک سعادت آتیہ سنہ مبدأ اولماہی الطاف
سبحانیہ دن متمنادر .

(مختل) ک انتشاری اعلان و تبریک لطفندہ بولونان رفقای محترمہ ، بالخاصہ مختل و صاحب ناجیزی حقندہ
بک ملتفتانہ و مشوقانہ توجہ ارانہ بویوران ادیب بی ہمال علی کمال بک افندی حضرتلرینہ عرض شکران اولونور .

— ۲ —

دین اسلامك واضع

بشره كيفيت وصولي

برنجي مقاله دهه کی تعریفندن ده آ کلاشيله جفی اوزره
دین اسلامك واضع حقیقیسی، کاشانك خالق ومدبری اولان
واجب الوجود تعالی و تقدس حضرتلریدر.

دین اسلام، بشری دنیوی و اخروی حکم مصالحه
ارشاد و کفیلرینه طأد اولان منافع و مضاری تعلیم
ایتمک اوزره الله تعالی طرفندن بر لطف مخصوص اوله رق
رسل کرام حضرتانه ارسال اولنش و بونلرک و ساطیله
خلق، دینلرینی خالقلرندن اخذ وتلقی ایتمشلردر. آنک
ایچون حضرت علی کرم الله وجهه اقدس بر خطبه
بلیغه سنده (ان المؤمن اخذ دینه من ربه ولم یاخذ عن
رأیه — مؤمن، دینی کندی رأی و اجتهادندن دکل، ربندن
اخذ وتلقی ایتمشدر) بیورمشلردر.

بناء علیه دین اسلام، پیغمبرانی کرامک و یاسا ئردهاتک
رأی و فکریله وضع و تأسیس ایدلمش دکلددر. آنک واضع
و مؤسس حقیقیسی آنجق خالق تعالی حضرتلریدر.
پیغمبران عظام حضرتانی ایسه یالکز واسطه تبلیغ درلر.
رسل کرام حضرتانی دین اسلامی الله تعالی دن وحی
طریقيله اخذ وتلقی ایتمشلردر.

وحی : لغت عربده اعلام معناسنده در . اصطلاح
شرعده بری معنای خاصی، دیکری معنای طخی اعتباريله
ایکی طرز اوزره تعریف اولمشدر :

برنجی به کوره وحی : جانب اقدس کبریا دن قلب شریف
پیغمبری ده دفی اوله رق بالاشیه ظهورایلین حقیقتدر.
ایکنجه به کوره وحی : الله تعالی حضرتلرینک
انبیاء کرامنه منام، الهام، کتاب، ارسال ملک طریقلريله
مرادایلدیکی شیلری اعلامیدر.

وحی آسمی بشره ایشته بودرت طریقله واصل اولمشدر.
(۱) منام طریق : رؤای صادقه ایله وقوعبولان

کافه افعالک مبدائی احتوا ایدن بسیط قوتلردر . نه
تشکی ایدرلر، نه ده تحمل. نه دوخارلر، نه ده اولورلر.
«مونا ده لر بساطت مطلقه لريله برابر اصلا یکدیگرینه
بکزه من. کتدیلمزنده ادراک و برادر ا کدن دیکر ادراک
انتقال ایچون بر تشهی واردر. بوا یکی حال «مونا ده لرک مبداء
تبدلی، مابه التمایزیدر. ادراک و تشهی به طأد اختلافندن
دولایی آرالرنده یالکز نامتناهی بر تفاوت دکل بر سلسله
مراتبده حصوله کلمشدر. «مونا ده لر قابل تصور اولان
اک اهمیتسز بر قوه ماسک بسیطه دن غیر محسوس دینه .
بیلجه ک بر سلسله غیر منفصله ایله عقل و شعور درجه سته
قدر ارتقا ایدرلر. «مونا ده لر آراسنده اتصال موجود
اولمقله برابر اصلا تأثیرات متقابله یوقدر. هر «مونا ده ک
کافه افعالی کندیسندده موجود اولان قوتک آریدر.
جناب حق بوقوتی بدایت خلقتده تقدیر ایله مونا دلر آراسنده کی
آهنگ ازلی پی تأسیس ایلشدر.

عجبا بومابعد الطبیعی نقاطک عدوی نه قدردر ؟ هر
هانکی بر عددده توقفک علت کافیه منز بر ایجاب دیمک
اولسنه نظر آ هیج بر عددده توقفه امکان یوقدر . زیرا
جناب حق ایچون معین بر مقدارده توقفی مستلزم بر سبب
تصوری آنک قدرت کامله و شامله سیله غیر قابل تألیف
اولدینی کبی مواهب الیه سنده امسا که دلالت ایده ک
بر معنای معکوسی ده تضمن ایلر. بنابرین مونا دلرک مقداری
موضوع بحث اوله ماز.

فرید

مابعدی وار



(اومن وراء حجاب) قول جلیلی ده کتاب طریقه اشارتدر.

بو طریقه به بلا رؤیة جناب الهیک کلام عالیسی ایشیدیلدیکی ایچون بوندن (وراء حجاب) ایله تعبیرورلمشدر. یوقسه جناب الله صفات اجسام اولان حجابدن عالی و منزهدر. (اویرسل رسولاً) قول مبینی ده رسالت طریقه اشارتدر. بناء علیه وحی معنای حامی اعتباریله طرق مذکورده شاملدر.

علاوة شونی ده بیان ایدهلمکه: رسالت طریقه اولان وحی الهی ایکی طرز اوزره واقع اولمشدر.

برسی: جانب جلیل الهیدن وحی ایله نازل اولوب مبلغ وحی اولدیغنه پیغمبرجه علم یقین حاصل اولان ملک کلام الهی بی تکلم و قرائت ایتمهکله پیغمبرک سمعنه واصل اولوب اوصورتله لفظاً و معناً حفظ و فهم ایلدیکی وحی الهیدر که بوکا (وحی متلو) تسمیه اولنور. قرآن کریم بو قییلنددر. زیرا قرآن کریمک حرفلری، کلملری، جمله لری جناب الله طرفندن ترتیب و تنظیم اولمشدر. بونده جبرائیلک، پیغمبرک، بشقه هیچ برکیمسه نک دخل و تأثیری یوقدر. حضرت محمد علیه السلام قرآن کریم، جبرائیل علیه السلامدن تعلم ایدوب حرفیاً حفظ و ضبط ایتمشدر. بناء علیه قرآن کریم نظماً و معناً منزل کلام الهیدر. انک ایچون قرآن مبین هم لفظی و هم معنایی اعتباریله معجزدر. هر عصرده فصاحت و بلاغتیله فصیحاً و بلغای، حکم و فوایدی ایله ده علما و حکمای عاجز قیلار.

ایکنجیسی ده: مالکک تکلم و قرائتیله اولیوب مجرد اشارت و القاسیله پیغمبرک قلبنده توضیح و انکشاف ایلین وحی الهیدر که بوکاده (وحی غیر متلو) دینور. جناب حق طرفندن الهام طریقه و قوعبولان وحی الهی ده غیر متلو قسمنددر.

بو طرز ایله تجلی و انکشاف ایلین معنایی پیغمبر ایتدیکی الفاظ ایله امتنه بیان و تبلیغ ایدر. شو عاقله احادیث شریفه نک هپسی وحی غیر متلو قییلنددر. بناء

وحی الهیدر. اوغانی ذبح ایتک خصوصاً صنده حضرت ابراهیمه واقع اولان وحی الهی کی. انک ایچون رسول اکرم افندضر (رؤیا الانبیاء وحی - انبیاء کرامک رؤیایی وحی در - مدارک) بیورمشلدر.

(۲) الهام طریقی: جناب الهیک مراد ایلدیکی معانی بی الفاظ و ساطی اولمقسزین طوغریدن طوغرییه قوللرندن اصطفای ایلدیکی ذاتک قلبنه حال یقظه ده ایکن قذف و القا و آنک نفسنده خلق ایتسمیله حصول بولوب انکشاف ایلین وحی الهیدر.

(فاوخی الی عبده ماوخی) نظم جلیلی ایله اسرا ده حضرت محمد علیه السلامه وحیک بو طریقه و قوعبولدیغنه بیان ایتمهکدهدر.

(۳) کتاب طریقی: خالق تعالی حضرت تبارک ملک و ساطی اولمقسزین مراد ایلدیکی الفاظ و معانی بی طوغریدن طوغرییه عبادندن اصطفای اختیار ایلدیکی ذاتک نفسنده و یا بشقه برشیده خلق و بو صورتله کلام عالیسی اوداته اسماع ایتسمیله حصول پذیر اولان وحی الهیدر. اولوالعزم پیغمبران عظامدن حضرت موسی علیه السلام وحیک بو طریقه ممتاز ایدی. آنک ایچون حق عالیرنده (و کلم الله موسی تکلیماً) بیورلمشدر.

الواح تورات ده بو طرز اوزره نازل اولمشدر.

(۴) رسالت طریقی: جناب الهیک انسانلردن اصطفای ایلدیکی ذاته ملکلرندن بر ملک ارسال ایدوب او ملک واسطه سیله دیله دیکی شیلری تبلیغ ایتسمیله حیز آرای حصول اولان وحی الهیدر که انبیاء کرامه وحی اکثریا بو طریقه واقع اولمشدر.

(وما کان لبشر ان یکلمه الله الا و حیا اومن وراء حجاب اویرسل رسولاً فیوخی باذنه ما یشاء انه علی حکیم) نظم مبینی طرق و وحی واضحاً بیان ایتمهکدهدر. زیرا (وما کان لبشر ان یکلمه الله الا و حیا) قول کریمی الهام طریقه اشارتدر. چونکه بو آیت جلیله ده کی وحی؛ معنای خاصی اعتباریله الهام معناسنه تخصیص ایدلمشدر.

اجله علمای اسلامیه دن فضیلتلو صدرالدين افندی
حضرت تليزنيك تأليف و ملغا دارالفنون علوم دينيه شعبه سنده
تدريس اينديكي حكمت تشريع متنيله بالآخره شرح صورته
افراغ ايله مش اولدقنري تقرير لريدر .

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

حكمت تشريعه دا راولان بو كتابمزر مقدمه ويدي
مقصدي احتوا ايده جكدرد . ومن الله التوفيق وايلاه استعين
مقدمه

حكمت تشريعه معناسي (۱) و بو علمك تعريف
و موضوع و غايه سي واصل و مأخذى بيانده در .
(حكمت) قول و فعلده اصابت معناسنده اولوب
مباديسند ، و غايتلري اولوب حكيمك باعث اراده سي اولان
محامنده شايدرد (۲)

(تشريع) حسي اولسون ، معنوي اولسون يول آچمق
ديمكدرد (۳) بوراده مقصود : دين مابين اسلامك ازال
و تشريعيدرد (۴) مال تركيب (احكام دينيه نك محامد
و محاسني) ديمك اولور . بو كامتعلق اولان علمده استعمال
اولور . (۵)

(۱) مضافينك شرحيله نظاهر اولان معنای اضافيسي
ديمكدرد كه مقابل اولان معنای لقييسي تعريفله ادا
اولمشدر .

(۲) انكه متصف اولان ذاته حكيم دنيلور . خالق
و مخلوقينه اطلاقي صحيح اولان اسماء طامه دن اولوب (و كان
الله عليا حكيم) (انه على حكيم) (وهو الحكيم الحير)
آيتلرنده (حكمتنده كامل اولان) ديوتفسير اولمشدر كه
بونمكدرد سائر صفات عليه سنده كي كالي كهي خصائص
الهييه سندن اولديني شبهه سزدر . رب العالمينك كال حكمتله
الصافي نقل و عقل معلوم اولان اصول ديندن اولوب
ايلروده بيان و تفصيل ايديله جك اولان بو مطلب عالي
حكمت تشريعه اساس و روجيدرد . حكمتك صواب

بالجمله احاديث شريفه ، معناسي جناب الله طرفندن بالذات
ويا بالواسطه ملهم اولمقده و لفظي لسان پيغمبريدن صدور
ايمكدرد متساويدرد . شوقدرد كه احاديث قدسيه ايله احاديث
نبويه آره سنده فرق واردر .

احاديث شريفه نك جناب الله مضاف قيلنده رق بيان
و اخبار ايديلان قسمنه احاديث قدسيه و الهييه تسميه اولنور .
جناب الله مضاف قلنميه رق بيان اولونان قسمنده احاديث
نبويه دينور .

تفصيلات سالفه دن مستبان اولديني اوزره دين اسلام
خالق تعالى حضرت تليز طرفندن پيغمبران عظام حضرتاته
طرق وحي ايله واصل اولمشدر . خالق ده دين الهي يي
انجق مشار اليهم حضرتانندن اوكره نمشدر . يوقسه دين
اسلام و دين حق خلقك رأي اجتهاديله اختراع ايدلمش
دكدر . بناء عليه ارباب ضلالك (وحي عقل بشرك
رضو اشارتيدرد) كهي سوزلري بالكلية باطل و كتب
الهييه تي تكذيب و پيغمبران كرامه افترادرد . زيرا وحي
بالاده عرض اولونان طرفله وقوع بولديني متفقاً تنصيص
ايدلد كذن باشقه السنه انبياده و كتب الهييه اصطلاحاتنده
عقل بشرك رضو اشارتي ايله ، ذكا ، فراستله ، اعمال
فكر و اجتهاد ايله ادراك اولونان شيلره وحي اطلاقي يوقدرد .
شوحالده اصول شرع و اساسات اسلاميه به مخالف اوله رق
صرف عقل و فكر و اجتهاد ايله احداث اولونان اديان
و مذاهب (ان الدين عند الله الاسلام) نظم جليلي مفاد نجه
باطلدر . هيچ بريسي دين اسلام ، دين حق ، دين الله
دكدر .

اسكيلي

محمد عاطف